

MEMÒRIA D'ACTIVITAT

Abril 2011 – Març 2012

**COORDINADORA
DE COLLES CASTELLERES
DE CATALUNYA**

ÍNDEX

1. Presentació de la presidenta
2. Els valors dels castells
  - 2.1 Debat intern sobre els valors socials del fet casteller
  - 2.2 Tots som una colla: balanç i continuïtat
3. Prestigiar els castells
  - 3.1 Patrimoni Humanitat
  - 3.2 Presència internacional de la CCCC
  - 3.3 Presència al món universitari i acadèmic
4. Popularització i difusió dels castells
  - 4.1 Base de Dades i millores del web
  - 4.2 Difusió de l'agenda castellera
  - 4.3 Presència dels castells als mitjans de comunicació
  - 4.4 Conveni amb el Centre de Documentació Castellera
5. Salut i prevenció de riscos
  - 5.1 Estudi psicològic de la canalla
  - 5.2 Tancament de l'estudi del cas de dosos
  - 5.3 Jornada de Prevenció de Lesions
  - 5.4 Altres projectes
6. Annexos
  - 6.1 Colles membres de la CCCC
  - 6.2 Junta
  - 6.3 Resum de resultats 2011

1. PRESENTACIÓ DE LA PRESIDENTA

Tornem-hi: ja ha passat un any des de la celebració de la darrera Assemblea de la Coordinadora de les Colles Castelleres de Catalunya, espai on les idees, les aportacions, les dèries i altres aportacions són posades en consideració pel conjunt de les colles com a òrgan màxim de decisió.

Portem un any i escaig de la nominació dels castells a Patrimoni de la Humanitat, un reconeixement de primera magnitud que ens ha reportat un indiscutible prestigi arreu del nostre país i també a nivell internacional. És clar que la denominació ens ha obert les portes a molts actes i llocs als què potser no haguéssim arribat mai. La memòria detallada dóna fe d'aquesta expansió del fet casteller a tots els nivells. Aquest any també serà recordat pel pas de gegant que ha fet la presència dels castells en els mitjans audiovisuals (el documental en 3D "Enxaneta"), i la seva entrada en el món dels llibres de prestigi.

Seguim en la bona línia: s'han fet més castells que mai; les colles han enlairat els seus castells amb fermesa, serietat i convicció; noves colles amb castells de gamma extra i de nou; s'ha vist un avenç en les construccions sobretot de gamma de set i vuit... Això ha estat possible perquè les colles han assumit fer l'activitat castellera amb molt d'assaig, convençudes que fer-ho amb seguretat dóna els fruits desitjats.

Durant aquest curs s'ha fet una de les tasques més importants com a col·lectiu, la discussió dels valors. Un procés participatiu de reflexió obert a totes les colles sobre els valors socials dels castells que a l'assemblea anterior havíem acordat. Això ens ha permès veure que el món casteller té un alt grau de cohesió interna. Valors socials que havien estat explicitats per la Unesco però que el món casteller mai no havia ni tan sols discutit, i que en canvi són maneres de fer i ser que es posen en pràctica quotidianament perquè aquest és el tarannà de les colles. És el que ens fa diferents a qualsevol altre activitat associativa i així hem de continuar.

Any rere any la CCCC s'està fent forta, amb més prestigi, tal i com demostra aquesta memòria. Venen temps durs, sobretot amb el tema de recursos, però el que hem après és que hi ha bona entesa entre les colles, es pot parlar entre tots i trobar sortides. La tasca que tenim per endavant és la de mantenir aquesta dinàmica i a la vegada fer front als

reptes que ens comporta estar en un aparador constant on els castells son considerats un símbol pel país.

Animo a totes les colles a mantenir aquest esperit de cooperació.

Anna Guasch i Pujolà

Presidenta CCCC

2. ELS VALORS DELS CASTELLS

2.1 DEBAT INTERN SOBRE ELS VALORS DEL FET CASTELLER

L'assemblea de marc de 2011 va aprovar per unanimitat l'obertura d'un "procés participatiu obert a totes les colles de concreció dels valors del fet casteller". Aquest procés s'ha anat desenvolupant al llarg de tot l'any fins a concretar-se en un document que s'ha presentat a l'assemblea de 24 de març de 2012 per a la seva aprovació.

El procés participatiu va arrencar amb l'enviament a totes les colles d'un qüestionari amb el què es pretenia una primera aproximació a quins són els valors socials que les colles consideren que té la seva pròpia activitat. Es van rebre una vintena de respostes (un terç de les colles membres), en les que destacava la gran coincidència de plantejaments. A partir de les respostes rebudes al qüestionari, la junta va elaborar una primera versió del document, que es va aprovar a principis de setembre i es va enviar a totes les colles per tal que poguessin estudiar-lo.

A més, es van convocar un total de quatre reunions al mes d'octubre, celebrades a Valls, Granollers, Terrassa i Barcelona per tal de poder debatre el document proposat. Hi van participar 36 colles (més de la meitat dels membres) i altre cop es va detectar una forta unanimitat entorn el document. Això es va veure confirmat pel fet que tan sols una colla va acabar presentant esmenes. Finalment, la junta de la CCCC va aprovar la versió definitiva del document el 12 de desembre de 2011.

2.2 TOTS SOM UNA COLLA: BALANÇ I CONTINUÏTAT

Tots Som Una Colla és un programa d'integració de nousvinguts a les colles castelleres, promogut per la CCCC i la Generalitat de Catalunya (mitjançant la Secretaria per a la Immigració i el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional) que es va desenvolupar al llarg dels anys 2009 i 2010. Oficialment, el programa ja no estava en funcionament el 2011, però tot i així s'han desenvolupat diverses activitats a l'entorn del mateix.

Així, el 30 de maig de 2011 se'n va fer el balanç oficial, en un acte celebrat al Palau Marc, seu de la conselleria de Cultura. En el decurs de l'acte, el director del CPCPTC, Lluís Puig, va destacar que "la cultura popular mai ha estat separadora", mentre que el director general d'Immigració, Xavier Bosch, va apuntar que una iniciativa com Tots Som Una Colla era "il·lustrativa de la voluntat d'integrar del país". Per la seva banda, Anna Guasch, presidenta de la CCCC, va afirmar que el projecte d'integració de nousvinguts "expressa el que som i el que volem ser: una activitat singular però oberta a tothom". A més, la CCCC ha presentat l'experiència de "Tots Som Una Colla" en diversos fòrums, com ara la jornada "Els jocs i la interculturalitat", organitzada pel CPCPTC a Berga el 9 d'abril o la Jornada sobre Diversitat i Ciutadania organitzada pel Consell Nacional de la Juventut de Catalunya el 15 de desembre, a Barcelona.

Finalment, val a dir que diverses colles castelleres participants en el programa han continuat desenvolupant tallers adreçats als nousvinguts al llarg de 2011. També s'han posat a disposició de les colles que no hi van participar els materials i l'experiència adquirida.

3. PRESTIGIAR ELS CASTELLS

3.1 PATRIMONI DE LA HUMANITAT

La temporada 2011 ha estat la primera que s'ha desenvolupat després de la inclusió dels castells a la llista del patrimoni cultural immaterial de la Unesco. Sens dubte, aquesta fita marca un abans i un després en la projecció i prestigi del fet casteller. La CCCC ha dut a terme diverses accions en relació al patrimoni de la humanitat.

En primer lloc, la CCCC va signar un **conveni** amb el Centre Unesco de Catalunya el passat 15 de juny que té com a principal objecte col·laborar en la difusió del patrimoni immaterial. El conveni, de fet, va servir per formalitzar la relació entre dues institucions que ja fa temps que treballen conjuntament (les dues van formar part de la comissió de la candidatura dels castells a la Unesco).

Signatura del conveni amb Unescocat.

La CCCC també va col·laborar activament en l'acte de commemoració del **primer aniversari** de la proclamació dels castells per la Unesco, que es va fer el dia 16 de novembre al Palau Robert de Barcelona, amb la presència dels consellers de Cultura, Ferran Mascarell, i Empresa i Ocupació, Francesc Xavier Mena. L'acte va servir per inaugurar l'exposició "Castells i Castellers. Patrimoni Immaterial de la Humanitat", amb fotografies del llibre del mateix títol de l'editorial Lunweg, que s'ha pogut veure

durant tres mesos al Palau Robert i que ha comptat amb més de 35.000 visitants al llarg dels tres mesos que ha estat oberta.

L'exposició
al Palau Robert.

Finalment, la CCCC també es va fer present en la celebració de la inclusió de la festa major de la Mare de Déu de la Salut d'**Algemesí** a la llista del patrimoni immaterial de la Unesco, el 8 de desembre. Una delegació de la CCCC va desplaçar-se a Algemesí i va poder felicitar in situ l'ajuntament i els responsables de les dues muixerangues locals, als quals es va regalar un obsequi.

D'altra banda, la Coordinadora també va estar present en l'acte d'inauguració del **Monument** als Castellers que l'ajuntament de Barcelona ha instal·lat a la plaça Sant Miquel de la ciutat, a propòsit del reconeixement de la Unesco. L'obra de l'escultor Antoni Llena es va inaugurar el passat 12 de febrer, amb la participació de les sis colles castelleres i els Falcons de la ciutat, a més de les dues muixerangues d'Algemesí.

3.2 PRESENCIA INTERNACIONAL

Miquel Botella, vice-president de la CCCC, va oferir el 10 de maig una conferència sobre “Els castells, Patrimoni de la Humanitat” a la biblioteca del Colegio Español del París. Botella havia estat convidat a participar en el desè Festival de les Cultures d’Europa, organitzat per diferents institucions i centres culturals de països europeus presents a la capital francesa, i que aquest any estava dedicat a la festa.

Arran d’aquesta xerrada, el nou director de la delegació de la Generalitat a París, Miquel Vila, va decidir que els castells fossin l’eix vertebrador de la celebració de l’Onze de Setembre a París. Sota el títol “11 de Setembre a París. Fem pinya per la integració” i amb el suport de la CCCC, es van dur a terme un seguit d’activitats que pretenien explicar la realitat de Catalunya als francesos a partir de l’exemple dels castells. L’acte central es va fer a la Place du Palais Royal, al centre de París, i va comptar amb la participació dels Sagals d’Osona, que hi van aixecar diversos castells de set pisos. Un dels moments més emotius va ser quan els representants del col·lectiu casteller van lliurar una senyera catalana a Mario Rossi, representant de la Unesco.

A més, el dia 20 de setembre es va organitzar un sopar-col·loqui amb el títol “Catalunya, model d’integració: el cas dels castells”, en la què hi van participar Miquel Botella com a representant de la CCCC i el sociòleg Salvador Cardús. També s’hi va realitzar una preestrena de la pel·lícula *Enxaneta 3D* de Televisió de Catalunya.

Cartell oficial de l’acte i un dels castells aixecats pels Sagals a París.

3.3 PRESENCIA AL MÓN UNIVERSITARI I ACADEMÀIC

La CCCC, com a representant del món casteller, va tenir una participació important en la **Universitat Catalana d'Estiu** que es va celebrar a l'agost a Prada de Conflent. Així, l'acte plenari del dia 22 va retre homenatge al Cant de la Sibil·la i els castells, declarats patrimoni de la humanitat l'any abans. Anna Guasch, presidenta de la CCCC, va centrar la seva intervenció a destacar els valors dels castells.

També dins la UCE el dia 17 es va oferir una jornada dedicada als castells. Al llarg del matí es van presentar diverses ponències per part de representants de la CCCC i d'Unescocat, i a la tarda es va fer un taller pràctic de castells sota la direcció dels Castellers del Riberal.

Acte dedicat als castells i la sibil·la com a patrimoni de la humanitat a la UCE.

Els castells també van ser els protagonistes de l'acte inaugural de la universitat d'estiu de la **Universitat Rovira i Virgili**, el 28 de juny. La presidenta de la CCCC, Anna Guasch, hi va intervenir destacant la necessitat que la universitat s'interessi pel món casteller. Guasch també va ser l'encarregada de la lliçó magistral en l'acte d'inauguració de l'any acadèmic del **Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació** de Barcelona, el 22 de setembre.

D'altra banda, els castells per primer cop van estar presents a la **FestCat**, l'escola d'estiu de cultura popular de la Generalitat de Catalunya, que es va celebrar de l'11 al 15 de juliol a Llívia, amb un curs teòric-pràctic organitzat per la Coordinadora.

Dues imatges del curs de castells a la FestCat.

4. POPULARITZACIÓ I DIFUSIÓ DELS CASTELLS

4.1 BASE DE DADES I MILLORES DEL WEB

El 2011 finalment s'ha fet realitat un projecte en el què ja s'havia treballat anys anteriors: crear una base de dades conjunta amb els resultats de totes les actuacions castelleres, tant contemporànies com pretèrites. La creació de la Base de Dades Coordinadora – Jove de Tarragona (BDCJ) havia estat objecte d'un conveni entre la CCCC i la Colla Jove Xiquets de Tarragona (CJXT), signat el passat 8 de març de 2010 i ratificat en les assemblees ordinàries celebrades per les dues entitats a inicis de 2011.

El punt de partida per al projecte era l'existència de dues bases de dades diferenciades. La més antiga, propietat de la CJXT, incorporava els resultats des del 1974 fins al 2006 (inclòs). La més nova, la de la CCCC, inclou els resultats del 2007 en endavant. La necessitat d'unir aquestes dues bases de dades en una de sola, de manera que es poguessin creuar els resultats d'una i l'altra, era òbvia, i aquest és l'esperit amb què es va signar el conveni.

En la pràctica, la creació de la BDCJ ha suposat l'establiment d'una “passarel·la” entre les dues bases de dades, que permetés que una cerca realitzada des de qualsevol dels dos webs respectius busqués la resposta en totes dues bases de dades. D'aquesta manera, tot i que per a l'usuari funciona com si fos una sola base de dades, a nivell intern continuen sent dues bases de dades independents, que poden continuar treballant separadament, de manera que cap de les dues parts ha hagut de cedir la seva propietat.

Juntament amb la BDCJ, el projecte ha suposat incorporar un paquet de mesures destinades a la millora del portal web de la Coordinadora, fent-lo més atractiu, dotant-lo de més informació i, sobretot, fent-lo més participatiu per les colles:

- a) Millores en l'administració interna del web: per tal de facilitar-ne la gestió.
- b) Redisseny del web: actualització del disseny de la pàgina web per adaptar-los als nous temps i facilitar l'accés a la quantitat de continguts que s'han anat incorporant des de l'entrada en funcionament del web (2009).

c) Incorporació de continguts aportats per les colles a la portada del web: en concret, fotografies de les actuacions i notícies generades per les pròpies colles.

d) Potenciar la presència de la CCCC a les xarxes socials (facebook i twitter)

Així, el 20 de juliol de 2011 es va llençar el nou disseny del web de la CCCC, i el 17 de setembre va començar a funcionar la BDCJ. Aquesta va ser presentada en públic el 22 d'octubre, en un acte a l'Antiga Audiència de Tarragona.

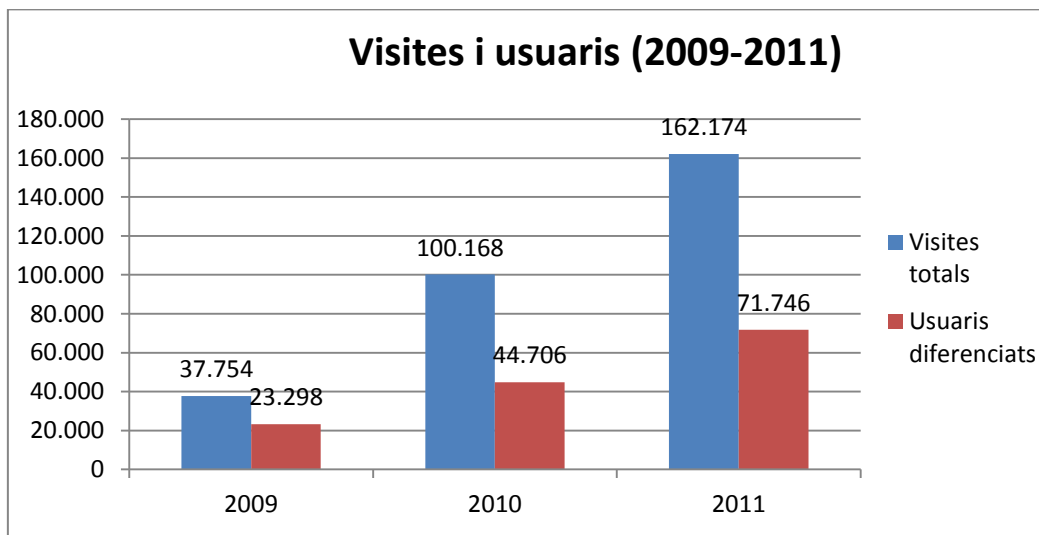
Acte de presentació de la BDCJ.

Les **característiques** de la BDCJ són les següents:

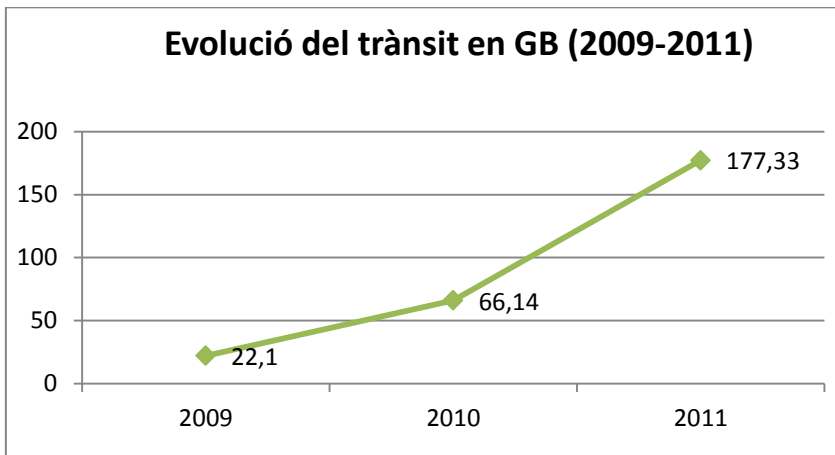
1. Actualment conté tots els castells aixecats entre el 1974 i el 2011 (ambdós inclosos): 152.806 construccions. D'aquests, 8.217 són castells aixecats al llarg de 2011.
2. Els resultats es poden buscar en funció de diferents criteris: per data, per colla, per tipus de castell, per resultat (descarregat, carregat, intent o intent desmuntat) i per població, així com per diferents combinacions dels mateixos. Igualment, les respostes a les cerques es poden presentar en forma de taula o bé en format descriptiu (actuació a actuació).

3. Els resultats de les actuacions s'introdueixen tan ràpidament com és possible, de manera que cada diumenge a la tarda ja és possible consultar a la BDCJ les principals actuacions d'aquell cap de setmana.
4. La BDCJ també es pot fer servir com un cercador d'agenda de les pròximes actuacions, simplement fent les cerques amb dates futures.
5. L'accés a la BDCJ és totalment lliure i es pot realitzar tant des del web de la CCCC com del de la CJXT.

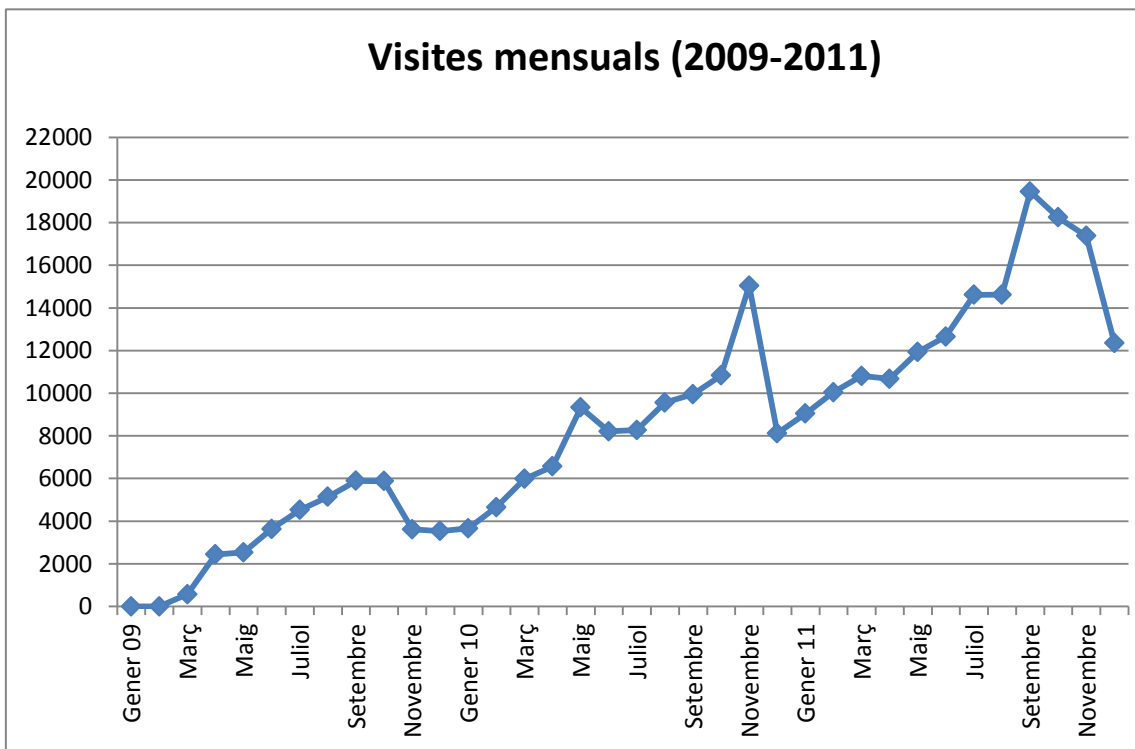
Donat que tot el projecte s'ha desenvolupat sobre el suport web www.cccc.cat, la millor manera de fer-ne una **avaluació** és a partir de les dades estadístiques d'ús del mateix web. El primer indicador que farem servir és el número de visites, així com de visitants (o usuaris) diferenciats, comparant els resultats d'aquest any amb els dels dos anys anteriors, els primers de funcionament del web actual. Una ullada al quadre que reproduïm a continuació posa de manifest com el creixement ha estat sostingut al llarg dels tres anys, tant pel que fa al total de visites com pel que fa als usuaris.

Si ens fixem en el trànsit en GB (és a dir, al “pes” dels arxius consultats), veurem que el darrer any pràcticament triplica el de 2010. Això ens permet apreciar més clarament l'efecte de les incorporacions al web del darrer any (base de dades, més fotos, etc.)

Si tornem a fixar-nos en les visites, però mes a mes i no agrupades per anys, l'esquema resultant dels darrers tres anys és el següent:

Aquest gràfic ens desvetlla l'existència d'una pauta general que es va reproduint cada any: s'arrenca en un nombre de visites baix; aquestes van creixent progressivament a mesura que avança la temporada castellera (especialment a partir del maig), arribant a un sostre màxim al setembre-novembre; l'any es tanca al desembre (ja sense activitat castellera) amb una nova baixada de les visites que, tot i això, queden situades força per

sobre del que ho estaven al gener. D'aquesta manera, l'esquema és similar però amb creixement en el nombre de visites any rera any.

És interessant com el nombre de visites s'ha mantingut per sobre les 10.000 tots els mesos de 2011 excepte el gener. En els dos anys anteriors, només dos mesos superaven les 10.000 visites: octubre i novembre de 2010. Val a dir que en aquests casos, a més de ser la culminació de la pauta anual que hem descrit, hi coincidia l'enorme expectació per la designació dels castells com a Patrimoni de la Humanitat, que es va fer realitat el 16 de novembre.

Si ens centrem únicament en les visites del 2011, veurem que els dos salts més grans es donen els mesos de juliol i setembre, coincidint, precisament, amb la posada en funcionament de les dues principals innovacions del web: el nou disseny i la BDCJ, respectivament.

Un altre indicador del major dinamisme del web ens el proporciona el nombre de notícies penjades al servidor, tant des de la CCCC com de les pròpies colles castelleres. Així, el total de notícies penjades al web va ser de 29 el 2009, 40 el 2010 i 86 el 2011.

Pel que fa a la presència a les **xarxes socials**, el compte de twitter @coordinadoracc, creat aquest mateix 2011, ha aconseguit un total de 660 seguidors, i s'han fet prop de 250 piulades. Pel que fa al perfil de Facebook de la Coordinadora, creat el 2010, al llarg d'aquest darrer any ha augmentat en 117 seguidors ("m'agrada"), situant-se amb un total de 815. Però on hi ha hagut un creixement realment espectacular ha estat pel que fa a les vistes d'articles, que han estat 51.463, quan al llarg de 2010 només van ser 3.329. Això és causat principalment perquè s'ha augmentat moltíssim el número de notícies que es penjaven al Facebook.

4.2 DIFUSIÓ DE L'AGENDA CASTELLERA

El web de la CCCC disposa actualment de l'agenda castellera més completa i fiable. Un dels objectius d'aquest any ha estat donar-li més difusió, aconseguint que arribi més enllà de les consultes que es fan al web. En aquest sentit, al mes de maig es van començar a enviar butlletins d'agenda als **subscriptors**, que d'aquesta manera rebien al seu correu electrònic l'agenda dels quinze dies següents. Els enviaments s'han fet setmanalment, cada dimarts, mentre que el número de subscriptors ha arribat als 330.

D'altra banda, mitjançant el Servei d'Informació i Difusió Turística de la Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya, s'ha donat a conèixer l'existència i funcionament de la nostra agenda a la Xarxa d'**Oficines de Turisme** de Catalunya, integrada per més de 700 oficines d'arreu del Principat. D'aquesta manera, davant la demanda d'informació sobre actuacions castelleres, les oficines de turisme haurien de ser capaces de facilitar-la.

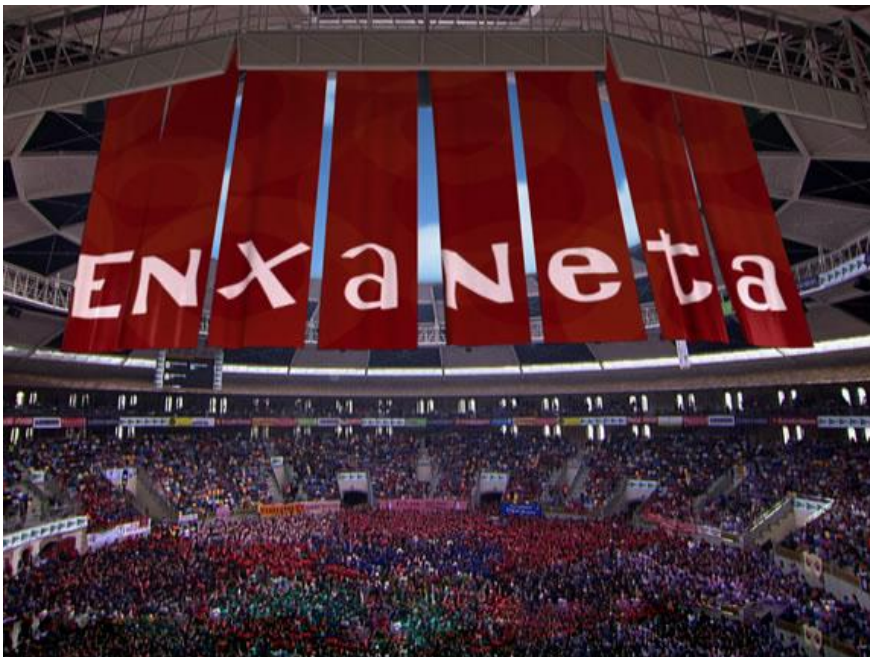
Finalment, s'ha començat a treballar per tal que l'agenda del web de la CCCC aparegui també, duplicada, a www.agendaens.cat, un portal impulsat per l'Ens de Comunicació Associativa –del qual la CCCC n'és membre– que vol esdevenir l'agenda *on line* de referència pel que fa a cultura popular i associativa.

4.3 PRESENCIA DELS CASTELLS ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Al llarg de tota la temporada 2011 ha continuat funcionant la comissió de treball amb Televisió de Catalunya, constituïda dos anys abans. Des d'aquesta comissió s'ha fet un seguiment de la presència dels castells a TVC i especialment del programa "Quarts de Nou" del Canal 33. Fruit d'aquestes reflexions, la previsió és que hi hagi canvis importants pel que fa al format i orientació del programa de cara a la temporada 2012.

Igualment, la Coordinadora ha col·laborat amb TVC en la difusió del documental *Enxaneta 3D*, que es va estrenar el 16 de novembre de 2011, coincidint amb el primer aniversari de la inclusió dels castells a la llista del patrimoni immaterial. La pel·lícula es va estrenar en disset sales i va ser vista per més de 6.000 persones.

Pel que fa a d'altres mitjans de comunicació, des de la CCCC s'ha mantingut reunions amb els responsables d'alguns dels principals diaris del país, per tal de donar-los a conèixer la realitat castelleres i que aquesta fos reflectida pels seus mitjans. En aquest sentit, cal destacar que aquesta temporada el diari *Ara* ha incorporat la informació castelleres a la seva edició de paper amb un èxit notable, i que aquesta també augmentat a *El Periódico de Catalunya*, tot i que sense arribar a una presència regular.

4.4 CONVENI AMB EL CENTRE DE DOCUMENTACIÓ CASTELLERA

La Coordinadora i el Museu de Valls, titular del Centre de Documentació Castellera (Cdoca), van signar el passat 22 de març un conveni de col·laboració mitjançant el qual la CCCC treballarà per tal de facilitar la recollida de documents de tota mena lligats a l'activitat castellera, especialment aquells produïts per les pròpies colles, amb la finalitat que acabin integrant-se dins el futur Museu Casteller de Catalunya, amb seu a Valls.

El conveni preveu diversos àmbits en els què la CCCC pot ajudar el Cdoca: fent difusió de l'existència i funció del centre entre les colles membres; fent intermediació amb TVC per a la cessió de l'arxiu d'imatges d'aquesta; així com estudiant la possibilitat de vincular la Base de Dades Coordinadora – Jove de Tarragona a l'arxiu de premsa del Cdoca. A més, en el moment de la signatura del conveni, la CCCC va fer cessió al Cdoca de diversos materials, entre ells una col·lecció de camises de més de 50 colles castelleres en actiu, així com una samarreta del FC Barcelona que homenatja les colles i que va ser regalada a la CCCC pel club amb motiu de la proclamació dels castells patrimoni de la humanitat.

Acte de signatura del conveni.

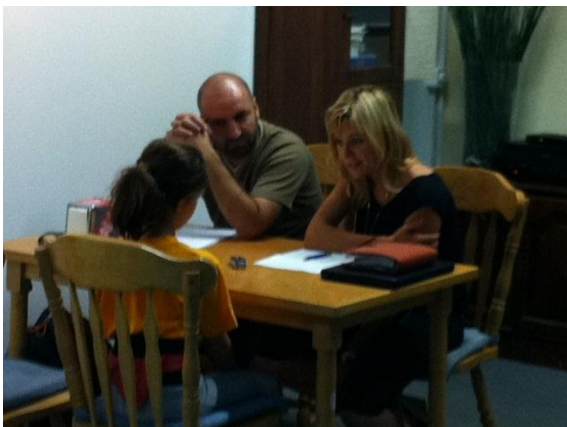
5. SALUT I PREVENCIÓ DE RISCOS

5.1 ESTUDI PSICOLÒGIC DE LA CANALLA

El principal objectiu de la Direcció Científica i Mèdica de la CCCC per aquest 2011 ha estat la posada en marxa de l'estudi d'avaluació psicològica de la canalla castellera, un estudi encarregat a la Universitat Autònoma de Barcelona, amb el suport del Centre d'Alt Rendiment (CAR) de Sant Cugat, per tal d'avaluar quin impacte té l'activitat castellera en els menors que hi participen.

Al llarg de l'any 2011 i inicis de 2012 s'ha completat la primera fase de l'estudi, la de la recollida de dades. En concret, s'ha visitat a un total de 29 colles castellers, a les quals s'han realitzat 44 entrevistes a nens i nenes menors d'onze anys, i 149 enquestes a majors d'onze anys. Això suposa haver arribat a la meitat de les colles actualment en actiu i garanteix una altíssima representativitat dels resultats assolits. En paral·lel a la recollida de dades, s'ha començat l'avaluació de les mateixes.

La resta de 2012 es dedicarà precisament a aquesta tasca, i està previst que els resultats definitius es presentin abans del final del present any.

Els investigadors han visitat pràcticament a la meitat de colles en actiu.

5.2 SEGUIMENT DEL CASC DE DOSOS

Durant les temporades 2009 i 2010 es va portar a terme un estudi per avaluar la implantació i la efectivitat del casc de dosos. La majoria de les colles van acabar la temporada 2010 fent servir el casc en tot el ventall de castells i d'alçades a excepció dels pilars. L'estudi conclouïa que no hi va haver cap traumatisme craneencefàlic en els impactes al casc que es van produir en aquest període i que no existia una incidència més elevada de despenjaments del pom de dalt. Una de les seves recomanacions proposava allargar una temporada més la recollida d'informació, motiu pel qual al llarg de l'any 2011 s'ha continuat la recollida de dades.

Durant la temporada 2011 hi va haver 275 caigudes. D'aquestes, 85 han estat de pilars, per la qual cosa, el nombre teòric de caigudes en que els dosos podien portar casc és de 190. Consultades les colles, a la majoria d'aquestes caigudes els dosos portaven casc (176 de 190, 93%). Un cop analitzades totes les dades, les principals conclusions han estat:

1. Es confirma que el nivell de protecció del casc de dosos en condicions reals d'utilització és molt alt. En cap dels 17 impactes declarats per les colles les temporades 2009, 2010 i 2011 s'ha produït un traumatisme craneencefàlic.
2. El casc ha estat utilitzat amb normalitat per la gran majoria de les colles castelleres.
3. La utilització del casc no ha anat associada a una incidència més elevada de despenjaments.

Aquestes conclusions suposen el final de set anys de treball a l'entorn del projecte de casc protector per la canalla castellera, que han culminat amb una recomanació de "l'ús universal i inexcusable en totes les posicions del pom de dalt, en tots els castells (excepte el pilar), tant en assaig com en actuacions", per part de la Direcció Mèdica i Científica de la CCCC.

5.3 JORNADA DE PREVENCIÓ DE LESIONS

Prop de 250 castellers, pertanyents a 38 colles diferents, van participar el dia 9 d'abril en la XV Jornada de Prevenció de Lesions en el Món Casteller, que es va celebrar a la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la Universitat Rovira i Virgili a Reus. Aquesta elevada participació, amb més colles presents que mai, posa de manifest el creixent interès que té la jornada, organitzada aquest any per la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya, el Grup de Foment de la Ciència i la Salut en el Món Casteller i els Xiquets de Reus.

Val la pena destacar la presència de les quatre colles que s'havien creat al llarg dels dotze mesos anteriors, inclosos els Castellers de les Roquetes (Sant Pere de Ribes), que encara estaven en fase de constitució. En part per això, en el marc de la jornada es van repassar les diferents línies de treball de seguretat que el món casteller ha desenvolupat al llarg dels darrers anys, així com quines queden pendents pel futur.

Entre els aspectes més novedosos, es van presentar les conclusions finals de l'estudi del casc dels dosos, que ha acabat amb la recomanació del seu ús a tots els castells (excepte el pilar). La jornada també va incloure tallers sobre aspectes diversos, tant a nivell mèdic (embenats d'urgència, motivació de la canalla, tramitació de les assegurances) com tècnic (el tres per sota, l'estructura del tres).

Imatge del taller del tres per sota.

5.4 ALTRES PROJECTES:

- **Cursos de primers auxilis castellers.** Se'n van fer dos, el 19 i 26 de novembre a Barcelona i Tarragona, respectivament, amb un total de 29 participants pertanyents a disset colles diferents. Era el tercer any que se'n feien, i per primer cop es va incorporar l'ús del desfibril·lador automatitzat al temari.
- **Recopilació de dades de xarxes d'assaig.** S'han visitat els locals d'una vintena de colles castelleres que fan servir xarxa, obtenint dades sobre les seves característiques. Les xarxes s'han fotografiat. La recollida de dades finalitzarà el 2012 i es podrà emetre una recomanació sobre aquest tema.
- **Gestió i control de sinistres.** Les colles castelleres han enviat un total de 368 comunicats d'accident a les companyies asseguradores mitjançant el web de la Coordinadora. D'aquesta manera, s'ha pogut analitzar aquestes dades i obtenir informació valuosa sobre quins són els castells que més cauen, així com el tipus de caigudes, la posició que ocupaven les persones lesionades, etc. Aquesta informació permet valorar quins són els majors riscos de l'activitat castellera i, per tant, quines accions de prevenció cal dur a terme.
- **Reedició del fulletó "Fem pinya".** L'any 2008 la CCCC va editar "Fem pinya", un fulletó amb els consells bàsics de com preparar adequadament la pinya d'un castell. Aquest 2011 se n'ha fet una segona edició de 6.000 exemplars i s'ha distribuït a les colles.
- **Estudi d'efectivitat de la pinya.** L'estudi, amb el suport del CAR, pretén determinar quin tamany ha de tenir la pinya per a ser efectiva i, si és possible, determinar un número de cordons mínim en funció del tipus de castell. Al llarg de 2011 s'ha continuat la tasca de recollida de filmacions de caigudes per la seva anàlisi.
- **Estudi de protecció cervical.** En aquest cas, es tracta d'estudiar la possibilitat d'adoptar una protecció cervical per a determinades posicions de la pinya. S'ha establert el programa de treball i el pressupost que cal aconseguir per portar-lo a terme. S'ha estimat que pot costar uns 300.000 euros que haurien d'aportar les

empreses implicades i ajuts per a desenvolupament de projecte. Per tal que es pugui procedir a demanar els ajuts cal la implicació ferma d'una empresa que vulgui desenvolupar el protector. Al llarg de 2011 s'ha treballat amb dues empreses diferents que finalment han descartat de participar en el projecte.

Imatge del curs de primers auxilis celebrat a Tarragona.

6. ANNEXOS

6.1 COLLES MEMBRES DE LA CCCC

L'assemblea celebrada el 30 de març de 2011 va fixar en 59 el nombre de colles membres de la Coordinadora. Al llarg de l'any següent, la junta de la CCCC ha aprovat l'ingrés de tres colles més: Castellers de Solsona, Castellers de les Roquetes i Passerells del TCM. Cap colla s'ha donat de baixa durant aquest període.

Actualment, el nombre total de colles sòcies de la CCCC és de 62, de les quals cinc són colles aspirants i tres són colles universitàries.

6.2 JUNTA

Al llarg d'aquest període, la junta ha estat formada per les següents colles i persones:

- Presidenta: Colla Jove Xiquets de Tarragona (Anna Guasch)
- Vicepresidències: Capgrossos de Mataró (Sergi Valdé)
Castellers de Sants (Miquel Botella)
- Secretari: Sagals d'Osona (Joan Riera)
- Tresorer: Castellers de Barcelona (Jordi Agut)
- Vocals: Castellers d'Esplugues (Josep Maria Tarrés)
Castellers de Vilafranca (Xavier Escribà)
Colla Joves Xiquets de Valls (Josep Maria Cortés)
Colla Vella dels Xiquets de Valls (Anton M. Dilla)
Marrecs de Salt (Rosa Maria Pérez)
Nens del Vendrell (Alfonso González)
Xiquets de Tarragona (Joan Sala)

El passat 13 de feber, Joaquim Mas va substituir Xavier Escribà com a representant dels Castellers de Vilafranca.

6.3 RESUM RESULTATS TEMPORADA 2011

- L'any 2011 es van aixecar un total de 8.218 castells i pilars, dels quals el 92 % es van descarregar. A més, el 2,1% es van carregar, l'1,4% van ser intents i el 4,5% es van desmuntar sense caure.
- Només el 3,5% de totes les construccions que es van provar van fer llenya, un percentatge lleugerament per sota del de l'any anterior.
- Un total de 23 colles van aconseguir descarregar el quatre de vuit (20 el 2010), i 41 colles van descarregar algun castell de la gamma alta de set (36 el 2010).
- Per segon any consecutiu, cinc colles van aconseguir un castell de l'anomenada gamma extra. En total, se'n van veure divuit de descarregats i deu de carregats. Quant als castells bàsics de nou, se'n van descarregar 89 i se'n van carregar 16.
- Es van intentar fins a 46 construccions diferents, des del pilar de quatre fins al dos de nou amb folre.
- Deixant de banda els pilars, el castell que es va veure amb més freqüència va ser el quatre de set, que es va provar 457 cops, dels quals 400 va acabar en descarregat.

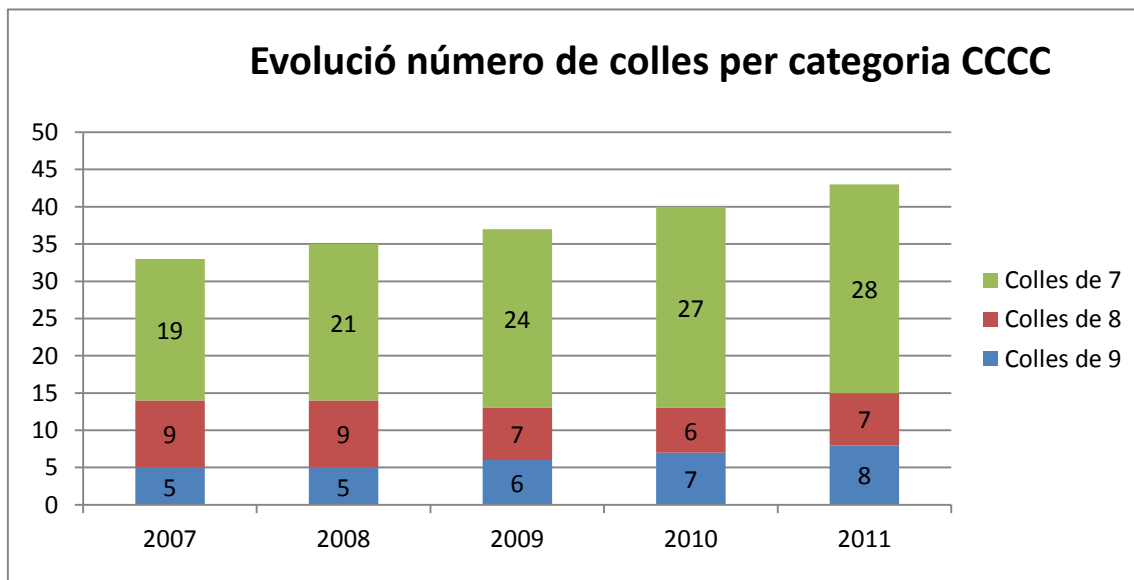
CREIXEMENT GLOBAL DEL MÓN CASTELLER

Els estatuts de la Coordinadora estableixen una sèrie de categories de colles segons el seu nivell: de nou, de vuit, de set o de sis. Aquestes categories serveixen, bàsicament, per determinar els vots a l'assemblea així com el nombre d'assegurats. Però la seva evolució també ens pot servir com evoluciona el món casteller en global. Per exemple, el 2011 cap colla ha baixat de categoria i en canvi sis n'han pujat: una de nou, dos de vuit i tres de set.

Cal tenir en compte que el barem que fa servir la Coordinadora és, diguem-ne, "conservador", en el sentit que, com que té en compte els castells descarregats al llarg de les darreres tres temporades, els canvis de nivell (tant si són positius com negatius) triguen més a notar-se que si ho féssim any per any. En contrapartida, aquest barem

“conservador” també és més fiable pel que fa als moviments de llarg recorregut, ja que difumina els elements excepcionals (aquella única temporada excel·lent d’una colla, o una d’excessivament dolenta).

Per això és interessant no només comparar aquest 2011 amb el 2010, sinó anar més enrere, tal i com fem en el quadre adjunt, que analitza l’evolució dels darrers cinc anys. A simple vista ja ens indica que hi ha un creixement potser no espectacular, però sí continuat. D’entrada, el 2007 la suma de colles de nou, vuit i set era de 33; cinc anys més tard en són 43: un increment notable. Per nivells, les categories que protagonitzen aquest creixement són les colles de nou i les de set. Però, atenció!: les colles de nou creixen bàsicament a expenses de les de vuit. Pràcticament tenim les mateixes colles de vuit-nou ara (15) que fa cinc anys (14). Allà on s’ha produït el veritable creixement, doncs, és al grup de les colles de set, que ha anat augmentant any rera any. És el que dèiem anteriorment del moviment de fons, que no sempre és tan perceptible. La bona notícia és que el món casteller creix, però que no ho fa només per dalt de tot, sinó també per la zona mitjana.

CASTELLS ASSOLITS 2011

CASTELL	Desc	Car	Int	Desm	Total
Pilar de 4	2983	17	3	7	3010
4 de 6	256	0	4	31	291
3 de 6	300	9	11	37	357
3 de 6 amb agulla	189	1	4	29	223
4 de 6 amb agulla	199	1	2	11	213
5 de 6	147	1	2	9	159
5 de 6 amb agulla	6	0	0	1	7
7 de 6	3	0	0	0	3
7 de 6 amb dues agulles	1	0	0	0	1
3 de 6 per sota	39	0	2	1	42
2 de 6	238	5	7	22	272
2 de 6 per sota	1	0	0	0	1
9 de 6	3	0	0	0	3
Pilar de 5	939	22	16	9	986
4 de 7	405	7	3	50	465
3 de 7	391	10	2	36	439
3 de 7 amb agulla	87	3	9	14	113
4 de 7 amb agulla	224	6	7	14	251
4 de 7 per sota	1	0	0	0	1
5 de 7	281	2	5	21	309
5 de 7 amb agulla	1	0	0	0	1
7 de 7	13	0	2	2	17
3 de 7 per sota	52	0	6	1	59
9 de 7	4	0	0	0	4
2 de 7	172	16	5	17	210
4 de 8	211	7	3	28	249
Pilar de 6	31	6	1	1	39
3 de 8	132	8	2	10	152
2 de 8 amb folre	59	11	4	2	76
Pilar de 7 amb folre	17	4	0	0	21
7 de 8	2	0	0	0	2
5 de 8	49	4	1	3	57
4 de 8 amb agulla	15	7	1	1	24
3 de 8 amb agulla	4	0	0	0	4
4 de 9 amb folre	29	6	1	3	39
3 de 9 amb folre	60	10	3	2	75
9 de 8	1	1	0	0	2
2 de 9 amb folre i manilles	8	2	0	1	11
Pilar de 8 amb folre i manilles	4	2	1	0	7
5 de 9 amb folre	2	2	1	1	6
4 de 9 amb folre i agulla	2	0	0	1	3
3 de 9 amb folre i agulla	1	0	1	0	2
4 de 9 sense folre	0	1	1	0	2
2 de 8 sense folre	2	0	0	0	2
3 de 10 amb folre i manilles	0	1	4	1	6
2 de 9 amb folre	0	1	1	0	2
TOTAL	7564	173	115	366	8218